

Rozhodujúce je nadšenie a záujem o Božie slovo

Množstvo titulov nech vás nepomýli, je to muž činu. V roku 1968 ho prijali na teológiu aj na medicínu, zvolil si však duchovné povolanie. Ako mladý kňaz vydával gospelové kazety, dnes môžeme počuť jeho hlas v médiách. Na Katolíckej univerzite - Teologickej fakulte v Košiciach prednáša homiletiku (kazateľstvo) a pastorálnu teológiu. Po celý tento rok sa vám prihovárať svojimi homíliami v rubrike Liturgia. Predstavujeme Antona Fabiana (64).
ANNA POSPÍŠILOVÁ

Hovorí sa, že deti narodené v nedeľu sú šťastné. Prežívali ste radostné detstvo vo svojej rodnej dedine Ražňany alebo ste ťažké päťdesiate roky vnímali už aj ako malý chlapec?

Je pravda, že som sa narodil v nedeľu, keď ľudia vychádzali z veľkej omše a prežil som šťastné a pokojné detstvo pod šarišským hradom. Pásol som husi vedľa potoka a neskôr aj kravy. Pastier som bol teda už ako chlapec. Vyrastal som pri organe, kde kantor, pán Tupta Vincent hral presne podľa nôt JKS a z pozerania som sa naučil hrať. Rád som chodil do kostola, a keď som mal pätnásť rokov hral som prvýkrát májovú pobožnosť. Ako chlapec som večer na priedomí príležitostne hrával na harmonike, kde sa schádzali susedia, žartovali a spievali.

Môj starý otec pracoval medzi dvoma vojnami v bani v Amerike, aby zarobil a kúpil na Slovensku nové polia a štyri kone. Komunisti v päťdesiatych rokoch vymysleli kolektivizáciu - spojenie gazdovských pozemkov do jedného družstva. Pamätám si, ako v jeden večer môjho dedka zobrali a držali v márnici v Prešove, aby podpísal prihlášku. Raz mi istý ujo ponúkol, že ma zvezie zo školy na koňoch domov. Doma som sa pochválil, že ma zviezli na voze. Otec smutne poznamenal: „To na tvojich koňoch ťa priviezli!“

Keď som bol na vojenskej základnej službe v Beroune pri Prahe (1973-75) po vysokej škole ako kňaz, nemohol som dostať žiadnu vojenskú hodnosť, hoci som medzi spojarmi v morzeovke a strojopise dosahoval najlepšie výsledky. Velitelia nevedeli, čo so mnou robiť, tak mi každý mesiac dávali opušťák.

V čase normalizácie v roku 1981 som mal možnosť v Kanade študovať angličtinu a mal som zahraničného sponzora na celý jazykový pobyt. Ale proticirkevný tajomník v Košiciach mi nedal súhlas na vydanie cestovného pasu, lebo som mal v záznamoch, že som hovoril na kázni proti sovietskym partizánom. S priateľom Júliusom Chalupom sme si vtedy povedali: „Hoci nám nedovolia ďalšie štúdium - my musíme byť doktori aj bez doktorátu!“

Kedy si vás Pán vyvolil a povolal do svojej vinice? Vyrastali ste v ére Beatles, netúžili ste byť na okamih aj popovou hviezdou?

Keď som bol ôsmak na základnej škole pani učiteľka Jáchymová sa na dejepise posmievala z Cirkvi. Prihlásil som sa a povedal: „Súdružka učiteľka, nemáte pravdu!“ - a odišiel som z triedy. Chcel som brániť vieru a náboženstvo, ktoré bolo prenasledované. Preto som sa rozhodol ísť za kňaza. Po rokoch štúdia som pochopil, že pravdy sa treba zastať, aj keď je zaznávaná. Cez

priateľstvo so spolužiakom Júliusom Chalupom som odhalil zmysel kňazského povolania a hodnotu vzťahu s Bohom.

Počas gymnázia som hrával v ľudovom súbore na harmonike. V seminári sme založili kapelu Tatran a účinkovali sme na akadémiach aj pri bohoslužbách. V Prahe v Divadle ABC sme v roku 1970 nahrali gospelový album *Tatran*. V Bratislave sme pri návšteve V - klubu stretávali aj Pavla Hammela a Mariána Vargu, s ktorými sme si príležitostne počas skúšok zahráli.

Dozvedela som sa, že odvaha vám nie je cudzia a v čase komunizmu ste vykonávali, úradne povedané, ilegálnu činnosť. Čím všetkým ste marili dozor štátu nad Cirkvou?

Vo farnostiach som zakladal spevácke zbory, niektoré som aj dirigoval a snažil sa tak pozdvihnúť liturgiu a bohoslužby, čo bolo vždy v očiach proticirkevných tajomníkov nedovolená činnosť. Vyčítali mi aj to, že pri vyučovaní náboženstva používam názorné prostriedky - mal som obrázkovú Bibliu a chodil som pomedzi deti s otvorenou knihou, aby som upútal ich pozornosť. V septembri 1977 som zavolať miništrantov pozbierať slivky na farskú záhradu vo Vinnom, a to mi bolo vyčítané ako veľká aktivizácia mládeže. Spolu s Júliusom Chalupom (1950-1991), sme tajne nahrávali náboženské hudobné gospelové programy formou audiokaziet: *Tvoj ľud* 1983, *Zázrak vykúpenia* 1984, *Svet sníva* 1987, *Kráľ* 1988, ako aj Modlitby svetových autorov, katechetické programy pre chorých. Dôležité bolo opraviť faru a kostoly v Hýľove pri Košiciach. V roku 1985 v lete sme zbúrali starú faru a v novembri toho istého roka na Všetkých svätých som už býval v novej, vďaka veriaciom najmä z Bukovca - Bartolomeja Tarhaniča, Filipa Bakaja a mnohých ďalších. Pomáhala aj Zlatá Idka - Leopold Zemko a hýľovčania - Filip Rusnák i desiatky ďalších z farnosti.

Venoval som sa aj vysokoškolákom v Košiciach, robil som pre nich v Hýľove na fare večerné katechézy a víkendové duchovné cvičenia. S Júliusom Chalupom sme vydávali v roku 1983 samizdat *Homílie A, B, C pre kňazov*. Prevážať v aute preklepový papier a písacie stroje bolo veľmi riskantné, považované za protištátnu činnosť. Zaujímavú príhodu som zažil, keď som bol farárom pri Košiciach. Medzi Bukovcom a Hýľovom postavili v roku 1960 priehradu na pitnú vodu. Pôvodná cesta bola zatopená, náhradná viedla cez les. Každý rok som musel vziať chlapov a s lopatami cestu upraviť, aby sa dalo prejsť autom. Raz som však videl, že pár kilometrov od nás firma asfaltuje cestu, tak som ich poprosil, či by nemohli pol kilometra cez les asfaltovať. S kurátormi sme sa dohodli na odmene a skutočne nám cestu urobili. O mesiac prišla polícia, štátna bezpečnosť a celú noc ma s bratom vypočúvali: Kto to vymyslel, odkiaľ boli peniaze, ako je to možné, že vznikla nová cesta, či si uvedomujeme, že na sídlisko, kde žije 30-tisíc ľudí, nemá socialistická republika na asfalt...a my si dovoľíme pre pár ľudí postaviť cestu? Bránil som sa, že opravujeme chyby iných - zanedbanie po stavbe priehrady. Mali nám dať pochvalu a nie vyšetrovanie! Tým, že sme nezneužili žiadne štátne peniaze, nám nemohli nič urobiť. Úsek cesty v lese sa stal pamätným.

Ovládáte viacero jazykov, máte za sebou dlhé štúdium a dnes sám prednášate mladým kňazom. Čo radíte začínajúcim kazateľom?

Mal som možnosť študovať v Ríme teológiu ohlasovania, v Lubline cirkevné právo a v Trnave sociálnu prácu. Pretože učím budúcich kazateľov, rozhodujúce je nadšenie a záujem o Božie slovo. Podstatné je, aby mali chuť interpretovať Božie slovo tak, aby to nebolo len opakovanie katechizmu, ale aby sa priblížili k ľuďom a hovorili o evanjéliu v súvislosti so životom. Človek, ktorý v nedeľu počúva homíliu, si zaslúži úctu. Po homílii by mal ďakovať Bohu, že bol v kostole a oslavovať Ho svojím životom. Dobrý kazateľ je ten, ktorý sa zaujíma o život, rozumie básni i piesni, má zmysel pre umenie v symbolike a teológii. Toto nadšenie za Božiu vec sa prenáša do kazateľskej praxe.

V tomto smere povzbudzuje kňazov pápež František vo svojej exhortácii *Evangelii Gaudium*, kde sa venuje homílii dnes.

Homílie ste tvorili pre Rádio Lumen, vydali ste ich knižne, tento rok ste ich písali pre čitateľov Katolíckych novín. Vnímate rozdiel medzi poslucháčom rádia, veriaceho v kostolnej lavici a čitateľom?

Je rozdiel medzi hovoreným a písaným slovom, ale najdôležitejšie pre kazateľa je spoločenstvo veriacich, ktoré je v kostole každú nedeľu. Prostriedky ako rádio alebo kniha prinášajú pozitívne odozvy. Či v knihe, v rádiu alebo na kazateľnici je rozhodujúci obsah – čo je pre poslucháča zaujímavé, čím žije. Homília musí štartovať zo života poslucháčov a nie z teologickej témy. Vychádzam z toho, čím človek žije. Až potom vo svetle viery možno na problémy poukázať. Pre mňa je rozhodujúce povedať alebo napísať homíliu tak, aby pre človeka povzbudením. Na moralizovanie a nadávanie v kázni som alergický.

Zažili ste nejakú vtipnú situáciu alebo príhodu so svojimi kázňami?

Išiel som v nedeľu z jednej dediny do druhej a dostal som defekt. Keďže som meškal na omšu, ľudia boli roztrpčení, tak som začal slovami: „Bratia a sestry, začať môžem aj neskôr, ale sľubujem vám, že skončím načas.“ Zasmiali sa a mohli sme pokračovať ďalej.

Pri čom si najviac oddýchnete a na čom sa zabavíte, keď ste už povinnosti nechali za dverami?

Veľmi rád jazdím na horskom bicykli na západ od Košíc na Jahodnú a do iných vrchov, pretože les má čaro a zvláštnu moc; z prírody sa človek vráti vždy pookriaty. Dobrým relaxom je pre mňa aj plávanie. V zime lyžujem a oddýchnem si aj pri dobrej knihe alebo filme.

Čo by ste zaželali našim čitateľom na začiatku Adventného obdobia?

Pre nasledujúce obdobie by som nám všetkým želal otvorenosť pre dary Ducha Božieho a schopnosť vnímať nastupujúci čas ako *kairos*, čas milostivý, v ktorom ďakujeme za to, že jestvujeme a prosíme, aby sa život vydaril.

Narodený: 11. júna 1950

Oblúbená kniha: Antoine de Saint-Exupéry *Citadela* alebo Max Lucado *Zvládneš to* **Oblúbený film:** Sv. František

Oblúbené jedlo: rezance s kapustou alebo pasta con le vongole (špagety s mušľami)